
Hans Daalder, Paul Kalma, Alfred Van Staden & Hylke Tromp (ed.), *Geschriften van een intellectuele glazenwasser. De draagbare Tromp*, Amsterdam, Uitgeverij Bert Bakker, 2010, 421 pp., ISBN 9789035135093 | Beginjanuari van dit jaar werd – als een postuum eerbetoon aan deze geëngageerde erudiet – onder de titel *Geschriften van een intellectuele glazenwasser* een ruime selectie gepubliceerd uit de essays, de (boek)recensies en de kritische stukken die de Nederlandse hoogleraar politicologie en internationale betrekkingen en sociaaldemocratische politicus Bart Tromp (1944–2007) schreef tussen 1976 en het jaar van zijn plotse overlijden aan een hartstilstand.

Onder de titel *Het verre Friesland* werd in deze verzamelbundel ook de niet eerder gepubliceerde tekst opgenomen van een toespraak die de internationaal georiënteerde en eerder internationalistisch geïnspireerde Tromp op 12 september 2002 hield voor het Fries Historisch Genootschap. (pp. 150-156) Het geheel biedt een verhelderende synthese van zijn visie omtrent (de geschiedenis van) staats- en natievorming, mondialisering, nationalisme, regionalisme en de daarmee verbonden identiteit (svraagstuk)en. Het is een kritisch, genuanceerd, programmatisch en autobiografisch gekleurd essay, dat voor iedere in deze thematiek geïnteresseerde zeer de moeite waard is. De in het Friese stadje Sneek geboren en getogen Tromp herinnert daarbij – niet zonder enige trots – bovendien aan het feit dat hij er aan het begin van de jaren 1980 mee voor zorgde dat “*de gelijkberechtiging van het Nederlands en het Fries*” werd ingeschreven in het toenmalige verkiezingsprogramma van de sociaaldemocratische Partij van de Arbeid (p. 155), waarvan hij gedurende vele jaren op

lokaal en landelijk niveau bestuurslid was en in 2001 zelfs kandidaat-voorzitter. Overigens stelde Bart Tromp als gerenommeerd deskundige inzake het leven en het werk van vooral Karl Marx (1818-1883) en in mindere mate Friedrich Engels (1820-1895) al in 1978 *“dat de volstrekte onderschatting van het nationalisme als politieke factor een van de grootste en meest catastrofale tekorten in de theorieën”* van deze politiek-filosofische en persoonlijke *‘compagnons de route’* was. (p. 70)

[Nico Van Campenhout]
